

ABONAMENTUL.

Pentru Monarhie:
Pe an 28 cor. $\frac{1}{2}$ an
14 cor. $\frac{1}{4}$ 7 cor.
Un număr 30 fileri.

□ □

Pentru străinătate:
Pe un an 32 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 16 cor. $\frac{1}{4}$ an
8 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 84 fil., a doua
oară 72 fil., a treia
oră 60 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Mercurea și Sâmbăta.

Scumpirea instrucțiunii.

În vederea noului an școlar, ce se apropie, trebuie să ne dăm seamă, de un moment cu totul nou, ce obține în instrucția noastră.

E vorba de scumpirea instrucției în proporții neasămănat mai mari, ca în vremile normale. Urcarea prețurilor o întimpinăm, pretutindeni și la toți articlii, dar ea ne surprinde mai mult, tocmai pe terenul instrucțiunii. Și aceasta, mai ales pe noi din Blaj, unde elevii erau obișnuiți a fi împărțșiți de toate favorurile, încât mulți din ei terminau liceul, fără a fi fost spre greutate părinților.

Blajul, care și-a deschis școlile mai înalte pentru luminarea neamului „nici o plată dela ucenici așteptându-se”, azi — împrejurările radical schimbate — e necesitat să urce și el atât didactru, cât și intertenția elevilor, în mod simțitor.

Unde sunt vremile cele bune, când pentru intertenția unui elev se plătia anual 200 coroane în Internatul de băieți? Azi se reclamă suma aceasta, probabil pentru o singură lună.

Stipendiile din fundațiunea Vancocană (à 200 cor.) monite a susține gratuit, câte un elev în Internat, azi nu mai au nici pe departe însemnătatea, de care se bucurau odată. Acelaș lucru se poate spune și despre celelalte stipendii. Ele sunt așa de minimale, în proporție cu scumpetea de azi, încât nu mai pot fi considerate ca ajutoare, pe cari să se bazeze.

Din fondurile noastre, cel mai mare stipendiu pentru gimnaziști este de 400 cor., iar cel mai mic de 40 cor. Cel de întâiu ar fi așadar suficient pentru două luni de intertenție modestă în Internat, ori pentru o păreche de ghetete, prin cari să nu-ți iasă degetele, după două săptămâni; cel de al doilea —

dar la ce-ți poate servi cel de al doilea azi? Ce cumperi cu patruzeci coroane? Să nici nu mai glumim pe tema asta!

Și să nu se uite, că partea cea mai mare a stipendiilor atinge, pentru clasele inferioare, cifra de 100, iar pentru cele superioare cifra de 200 cor.

Ce ajutor real poate oferi un stipendiu de acesta, când intertenția unui elev azi, costă, fără nici o exagerare 2—3000 (doua-trei mii) coroane anual!

* * *

Asupra acestei împrejurări ar trebui să judece părinții elevilor, dându-și seamă, de marile greutăți, ce vor avea să le întâmpine. Greutățile sunt enorme; cariera e îndelungată — și pe urmă, când elevul și-a ajuns scopul, se convinge, că tocmai carierele intelectuale sunt cele mai prost retribuite, ales în vremea de acum.

Economii dela sate, meseriașii și comercianții au adunat averi considerabile, iar funcționările dela orașe, trăiește într'o situație de lipsuri, ca să nu zicem: *miserie*, deși acest termen e destul de corăspunzător situației, de cari se bucură (vorba vine!) funcționările, ales în orașele mai mari.

Să nu se prea aglomereze deci tinerimea pe carierele intelectuale, în mod nesocotit; nici să nu desconsidere comerțul, industria și economia, cari s'au dovedit foarte proventuoase, chiar în aceste vremuri de sărăcie și lipsuri generale.

„In așteptarea mirelui”.

— Un răspuns. —

Sub titlul din fruntea acestor șire, păr. Septimiu Popa se ocupă în Nr. 44 (20 Iulie) al acestui organ de câteva chestii referitoare la alegerea de mitropolit. O face în forma unor note pe marginea celor scrise de mine în această cauză în Nr. 10 al „Culturii Creștine”, găsind că constatările și reflexiile mele, a unui om, care n'a cunoscut și nu

cunoaște sufletul preoțimii — cum crede că poate să afirme — „nici pe departe nu sunt icoana fidelă a stării lucrurilor”, ci dinpotrivă sunt „acuze nemaipomenite” la adresa alegătorilor și a celor aleși, în contra cărora (acuzelor) se simte îndemnat și îndreptățit să protesteze cu toată tăria „în numele preoțimii întregi” (!).

Cam așa e cuprinsul articolului păr. P., preotul nostru din Bologa și unul dintre alegătorii zilei de 9 Maiu. Pentru tonul puțin urban, pentru ieșirile violente și de caracter personal, dar mai cu seamă pentru o anumită credință, căreia nu vreau să-i zic pe nume, din cari cu puțină măiestrie și cu multe noduri de logică e țesut întreg scrisul autorului, mă gândeam într'o vreme să renunț la orice răspuns. Din considerare față de prietini, cari m'au rugat să nu tac și din respect față de cititorii acestui organ, cari — în parte cel puțin — nu cunosc scrisul meu decât din escerptele tendențioase ale păr. P., m'am decis să vin totuși cu aceste șire de întâmpinare.

Voiu fi cât se poate mai scurt.

Păr. P. încriminează două articole. Sunt prim articolul intitulat „După alegere” și o „cronică” apărută sub titlul „Dela alegerea de mitropolit”. În articolul prim, mănecând din considerarea importanței scaunului mitropolitan din Blaj pentru biserica și neamul nostru, relevam grija deosebită, ce alegătorii trebuiau s'o aibă în toată vremea pentru a scoate din urnă persoanele cele mai apte, afirmând, că grija aceasta parecă nici când n'a trebuit și n'a putut să fie mai adânc simțită, ca tocmai la alegerea din urmă. Nici când necesitatea unor adânci prefaceri interne n'a fost mai mult reclamată de spiritul vremii decât astăzi, iar de altă parte abia se va găsi în istoria bisericii noastre o vreme, în care soartea ei să fi fost mai greu primejduită din afară decât tocmai în zilele noastre. De aceea spuneam, că „alegătorii multă vreme n'au putut să convină asupra persoanei aceluia, pe care aveau să-l pună în fruntea ternarului”. Nu aveam omul, care oarecum dela sine să se impună sub toate raporturile considerației tuturor, și de aceea unii doreau în frunte pe Preasfințitul dela Lugoj, al cărui trecut îl prezintă ca pe cel mai dibaciu conducător în ce privește consolidarea internă, iar alții, cari credeau, că între împrejurările date, chestiunea principală nu-i asta, doreau în frunte pe păr. vicar Suciu, pentru că prezintă cele mai bune garanții, că va ști apăra biserica cu bărbăție împotriva oricărui atac din afară. Frământările îndelungate și destul de

ciumate, cari au premers alegerii și însuși ternarul scos din urnă, au fost »după părerea noastră«, rezultatul firesc al ciocnirii acestor curente. Mai spuneam, că, după-cum arată numărul voturilor, biruitoare a ieșit partida păr. Suci, mai intrând între candidați, și încă în locul al doilea, și Preasfințitul dela Gherla, »care cu drept cuvânt poate fi socotit ca o punte de trecere între cele două curente«. Ternarul acesta, fixat de »conștiința curată a sinodului electoral«, îl prezintam în urmă, ca un »ternar, decât care anevoie se putea găsi altul, care să corespundă mai bine stării faptice a părerilor, cari astăzi stăpânesc în biserica noastră«.

În »cronica« pomenită încreștam apoi câteva momente de importanță ale alegerii, afirmând, că între multe lucruri bune, frumoase și demne, s'au strecurat și două momente umilitoare: respingerea notarului ales de sinod și neadmiterea citirii manifestului, împotriva cărora părinții sinodali n'au avut un singur cuvânt de protest.

Acesta e cuprinsul genuin al scrisului meu încriminat de păr. P. El înfățișează convingerile mele cele mai intime, mărturisite răspicat și fără încunjur. Sunt constatări și reflexii de ordin curat principiar, dar cari din firea lor — înțelege oricine — nu puteau fi făcute fără a pomeni și persoanele cari au intrat în ternar. De aceea am și cumpănit cu grije fiecare cuvânt, având gândul de-a nu supăra pe nimeni și de-a spune totuși tot ce-am crezut că trebuie să se spună în interesul bisericii. Am iscălit tot ce am scris, relevând intenționat împrejurarea, că sunt convingerile și părerile celui ce scrie aceste șire, ca nime să nu le poată socoti nici măcar ca păreri ale întregului comitet de redacție a revistei, unde au apărut. Cu atâta grije am fost totdeauna în punctul acesta, încât îndrăznesc să desfid pe oricine, să-mi arete un singur caz în activitatea mea publicistică

de 8 ani încheiați, când, fără încredințare anume, ași fi susținut ceva în numele altora, ori chiar în numele întregii preoțimii.

Și ce face păr. Popa? Îmi răstălmăcește, cu citate încopciate după plac, întreg sensul articolului (a-se recită articolul Sf. Sale) și mă desavuează grozav pentru afirmarea »riscată« privitor la umilirile indicate. Cele două momente relevate de mine nu numai că nu le găsește umilitoare pentru sinod, ci din potrivă vede în ele acte de înaltă demnitate și conștiință. — Frumoasă demnitate și sublimă conștiință! Adecă atunci când un sinod alege un oficiant, pe care avea dreptul să-l aleagă și pe care comisarul regesc fără nici un drept îl respinge sub un pretext cu totul lipsit de temei, asta se cheamă la Bologa înaltă conștiință, iar când pur și simplu nu se admite citirea unui manifest primit cu multă însuflețire, asta înseamnă că »preoțimea și-a dat în sfârșit seamă, că a trecut vremea formelor, a protestelor fără nici un rost (!) și a sosit vremea muncii adevărate«. Intr'adevăr adorabilă mentalitate! Dar în sfârșit, dacă Sf. Sa așa crede, să-i fie de bine! Și iarăși, dacă în ce privește persoanele din ternar, Sf. Sale i-se pare că cu toată deosebirea de voturi toate trei »pe o formă« sunt aleșii clerului și că toate »pe o formă« corespund »în toate privințele«, e limpede că nime nu poate să-l ia la răspundere pentru această »convingere« proaspătă. Cel mult ar putea să-l întrebe cineva, că unicul său vot totuși pe cine l-a dat, și că oare de erau să se aleagă nu trei, ci zece candidați, și aceia ar fi întrunit »pe o formă« simpatiile Dsale?! — Un adevărat tip de alegător »conștient« și care își dă votul său cu »multă demnitate« după rețeta deochiată: care vine, acela-i bun!

Dar nu mai stărui asupra părerilor Sf. Sale. Și așa am cheltuit poate prea multă vorbă cu ele și probabil fără să-l fi

convins, că n'are dreptate. Fericească-se deci cu părerile sale, dar încerce-se a respecta în viitor și pe ale altora. Îl rog însă să nu mai discute dacă nu o poate face obiectiv și fără gânduri ascunse. Deosebit îl rog apoi să nu mai vorbească nici când »în numele preoțimii întregi« cum și-a permis s'o facă acum și mai ales să nu vină ca în acelaș pasaj să timbreze de »procedură incalificabilă« (și-a dat oare seamă de greutatea acestui cuvânt?) atitudinea corectă a cuiva, care n'a vorbit decât în numele propriu. În forma aceasta omul se sentențiază pe sine, mai devenind pe deasupra și ridicol.

Incheiu cu aceea, că păr. Septimiu Popa, care și așa se tânguie că nu are vreme pentru »constatări și reflexii«, așteptă mult mai cu minte pe noul mire, dacă nu-și pierde vremea cu articolul publicat, ci se ocupă cu lucruri cevași mai ușoare, să zicem cu vre-o chestie vitală de... »tipic« în »Casa Domnului«.

Dr. Alexandru Rusu
profesor seminarial.

Nota Red. Ni-se trimite acest răspuns, căruia îi facem loc pentru a nu fi învinuți, că suntem parțiali. Ne-ar plăcea însă dacă discuțiile s'ar croi cât se poate de scurt, căci avem spațiu foarte redus.

Internatul preparandial din Gherla.

Nr. 39 al acestui prețios organ a lăsat să vază lumină un articol inspirat de dragoste față de școala noastră, față de tineretul, care și-a dedicat viața carierei învățătoresci. Autorul aceluia articol profesorul preparandial Dr. Eugen Széles, încuviințat din partea Ilustrității Sale Dr. Iuliu Hossu, episcop diecezan, cheamă la sfat pe toți aceia, cari doresc a con-

FOIȚA.

O carte binevenită pentru cler.

— Teologia morală, vol. I. de Dr. Alexandru Nicolescu, canonic mitropolitan. Blaj 1918. Prețul 10'50 cor., pag. VII+503. —

O lacună de mult simțită se umple prin apariția acestui vol. I. din opul *Teologia morală*.

Lucrarea e datorită unui condeiu deplin competent, dupăce păr. canonic Dr. Nicolescu, a fost ani de-a rândul profesor de teologia morală și pastorală la seminarul nostru teologic arhidiecezan.

Studiul sticei se propunea până aci, după manualul de Dr. Ioan Rațiu, prelucrat după Müller.

Manualul Dr.-ului Rațiu — fiind deoparte prea obsolet, de alta prea servil copiat după Müller — nu mai corespundea cerințelor de azi, când școala autorilor de morală apăsuni cuprinde tot mai mult teren. Principiul dominant al acestei școale — principiu ce se validează pe deplin, și în opul părintelui Dr. Nicolescu — este aplicarea teoriei etice la cazuri concrete, dând reguli amănunțite, de cari să se poată servi fiecare — confesari și credincioși — în viața de toate zilele.

Manualul Dr. Rațiu—Müller era apoi epuizat, înșt abia de-l puteau folosi clericii noștri, învățând mai mulți din cele din urmă exemplare zdrențuite.

Iar afară, în păstoria sufletelor, ce normativ avea clerul nostru, care n'a avut — mai adese — ocazie a face, în seminar, cunoștința operei sf. Alfonso M. de Liguori sau Gury?

Reminescențe din explicațiile auzite în seminar; reminescente ce se pierd și se întunecă cu vremea, în lipsa unui manual, ce ar facilita improspetarea cunoștințelor sistematice.

Opul părintelui canonic Dr. Nicolescu umple acum acest simțit gol, atât ce privește bibliografia manualelor pentru seminarii, cât și păstoria practică a sufletelor.

„Teologia morală“ e pe o formă necesară și clericală, cari își vor însuși din ea principiile etice — conducătoare; — și preoților, cari revăzând prin paginile ei cât mai des, își vor improspeta unele din cunoștințele uitate, sau superficial însușite în vremea când petreceau în seminar.

Volumul I. (*Teologia morală generală*) cuprinde cinci tratate: Despre lucrările omenești și moralitatea lor, conștiința, legile, păcatul, virtutea.

Urmează trecerea la *Teologia morală specială*, cuprinzând: virtuțile teologice.

Materialul e tratat după vechii și cei mai moderni autori în materie etică. Autorul — fie spus spre lauda lui — pentru ilustrarea cât mai plastică a teoriei, recurge nu numai la celebritățile recunoscute sub acest raport, ci și la autorii profani, începând cu Shakespeare și isprăvind cu „Azilul de noapte“ al lui Gorkij.

Recomandăm cu toată căldura acest op, — scris într'o românească impecabilă — tuturor fraților preoți, și lăsăm să urmeze prefața autorului. **al.**

* * *

Cătră cetitori!

Cu ajutorul preabunului Dumnezeu datu-mi-s'a mângâierea să pot prezenta cetitorilor tot în decursul războiului crâncen mondial, ca rod al ostenelelor de mai mulți ani, un al doilea op de știință sacră, volumul I. din *Teologia morală*.

Laudă dau Domnului, care mi-a păstrat sănătatea, și mi-a dat puteri trupesti și sufletesti, să le pot consacra toate spre binele Bisericii, și spre binele sufletelor nemuritoare.

Nu aștept pentru munca mea nici o răsplată. Mă rog numai eu smerenie să se milostivească Stăpânul cerului spre sufletul meu păcătos, și să-i dea, când se va fi despărțit de trup, loc de odihnă, de unde a fugit toată durerea, întristarea și suspinarea. Spre această odihnă veșnică, în sinurile lui Avraam, dorește-se avea tot sufletul, des-

tribui la înjghearea unei acțiuni de-a asigura creșterea elevilor-preparanți așezați în internatul înființat abia acum și lipsit de fonduri. Indemnăt de acea chemare prinde și subscribul condeiului.

Privind cursul învățământului școlilor noastre primare cu durere trebuie să constatăm, că ei nu aduce roadele, cari s'ar putea aștepta. La suprafață toate merg strună. Biserica își dă toată silința de-a susține școlile, are învățători cvalificați, zidiri instruite conform legilor. Și totuși rezultate aproape ca în vremurile »dascălilor« și »diecilor« fără cvalificare.

E vremea să se înființeze inspectorat diecezan, cunoscător al tuturor chestiilor pedagogice, care să aibă subinspectorii pricepuți și așa apoi cu un control sever dar binevoitor să fie ținută școala noastră la nivel. La noi gherlenii acest lucru e o pretenziune iminentă, căci protopopii, cari poartă titlul de inspectori districtuali nu-l pot isprăvi de-o parte în urma multelor ocupații oficioase, de alta din lipsa pregătirii! Mă alătur în aceasta chestie Domnului Dr. Széles și cred, că s'ar alătura toți iubitorii de carte ai diecezei noastre și îngrijorați de viitorul școlilor venim a ne oferi toate serviciile spre a înjgheba acel oficiu atât de ponderos Arhipăstorului nostru!

În ce privește înființarea internatului pentru preparanți îmi vine să afirm, că în istoria diecezei noastre înseamnă ștergerea unui punct de rușine. Acest fapt mareț al tânărului

nostru Episcop nu se poate remarca indeajuns. Bietul preparand gherlan, care decenii de-arândul era de batjocură —, huiduit, servitor pe la fețe bisericesti, lăsat în mila clericilor, cari își împărțeau cu ei cărmojile puține, de-acum își va primi locuința, va avea adăpost. Influența Candiei și a »Uliței morii« va înceta și nu vor mai crește înaintea ochilor noștri acei proletari, cari cu chiu și vai absolvând, în toată viața lor vor fi vrășmașii acelor, cari cu mâinile în sân nici posibilitatea de a se ridica la gradul demnității omenești nu le-au dat. Nu oamenii; vremurile au fost de vină.

Dar mai văd în înființarea internatului și o alta întru chipare a posibilităților. El va fi chemat să primească între păreții săi în vacanțe pe participanții cursurilor speciale pedagogice, cari trebuie să se înființeze și la noi. Statul se îngrijește de oamenii săi, iar noi nu facem nimic și urmarea acestor e că rămânem în întunec.

Ca nelneunjurabilă anomalie a vremurilor mi-se pare circularul în care se statorește suma de întreținere în acel internat »deocamdată« la 1000 (o mie) cor. Adeca plata fundamentală a unui învățător începător. Pe lângă așa condiții internatul va fi cam slab populat. Trebuie deci ajutat pe altă cale.

Din parte-mi afară de propunerea Dlui Dr. Széles, care o aflu de salutară, dar care poate să nu aibă rezultatul așteptat aș afla de bine, ca:

gustat de măririle și deșertăciunile lumii acesteia, ce-i numai praf și cenușă, deșertăciunea deșertăciunilor.

Recunoștința sufletului mieu se îndreaptă și către preabunul arhierem mutat dela noi, Dr. Victor Mihályi de Apșa, arhiepiscop și mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș, prin stăruințele căruia a putut vedea opul acesta lumina zilei. N'a pregetat bunul arhierem să mă îndemne în continuu, cu sfatul său mai blând sau mai aspru, la terminarea opului, și mi-a pus la dispoziție până și hârtia de tipar, ce de altfel apă de greu o puteam procura în lipsa mare de hârtie, ce atâpănește ani pretutindenea. Dumnezeu odihnească cu dreptii sufletul adormitului, în Raiul său cereș.

Asupra operei ce o prezint bunăvoinții cetitorilor, nu voi să întind vorba. Nu mi-se cuvine să mă pronunț eu asupra valorii cuprinsului. Amintesc numai, că am urmat fidel urmele marilor învățați din Apșa, cari mi-au servit de călăuză sigură pe cărările, ce converg toate spre același ideal: puritatea moravurilor și a conștiinței. Dacă au greșit ei, am greșit și eu. Ei mi-au fost dascăli; eu discipolul lor ascultător.

Polemica cu cei de altă confesiune am făcut puțină, sau aproape de loc. Motivul este deoparte, lipsa de manuale de morală sistematică la greco-orientali, mai cu seamă la biserică greco-orientală română; iar de altă parte am crezut, că și de așa fi putut combate, se combate în mod suficient pe cale indirectă, prin simpla expunere clară a principiilor corecte, primite în deobște în Bise-

rica Romei vechi. Unele păreri false, în sfârșit, își au baza în înțelegerea greșită a dogmelor, deci combaterea lor se ține de Teologia dogmatică.

Țin să observ, că în opul ce-l prezint publicului, am ținut cont pe cât mi-au îngăduit cadrele restrinse și de diferitele curente moderne în materie de morală. Nu se putea să nu le ating cât de cât atunci, când știut este, ce propagandă întinsă li-se face din partea secretarilor și filozofilor ateii, și publicul mare le citește în cărțile, broșurile, foile, ce-s la îndemâna tuturor. Totuși ca să nu îngreunez prea mult însuși textul cărții, ideile eticianilor, protivalei eticei creștine, le-am combătut în notele intercalate la diferiții articoli ai singuraticelor tractate din opul de față. Profesorul în prolegerele sale poate, eventual, să le și omită; lăsând cetirea acestor note pentru studiul privat.

Rugând pe cetitori să fie cu indulgența cuvenită față de inexactitățile, ce s'ar fi strecurat eventual în op, fără voia mea, — ușor se poate întâmpla ori cui, dar mai cu seamă celui ce-i ocupat și în multe alte direcții — doresc să fie opul spre folosul clerului provinciei noastre bisericesti în conducerea sufletelor spre limanul fericii.

Blaj, în Duminica purtătoarelor de măr, anul 1918.

Autorul.

1. Taxele preparandiale, cari le solvesc comunele bisericesti să se urce cu 20 cor., așa vom avea un venit cam 15,000 cor. anual, care sumă în întregul ei să se și folosească spre scopurile internatului și să nu se lase spre fructificare.

2. Din prilejul jubileului preparandiei să se lanseze un apel călduros în special foștilor elevi, cari și-au primit aici posibilitatea de traiu, ei sigur nu-și vor uita de datorința față de viitorii lor confrăți.

3. Să se efectuiască planul înființării unei economii de model, care ar fi totodată și școala economiei rurale pentru clerici, elevii alor 2. preparandii și alor 2 școli de praxă. A susține atâtea institute cu bucați acvirate pe prețuri teribile de pe piață e imposibil. Mi-se pare, că și plățile canonice sunt greu încercate de grijile traiului ne mai grăind de profesorii și alți oficianți diecezani cu familie ori celibatari. În frunte cu curtea episcopescă aceștia toți-toți ar răsuffa ușor la gândul zilei de mâne. Statul stă la ajutor, la dispoziție stau și fonduri și chiar de nu ar fi așa acest lucru, care pentru un privatier nu ar fi chiar imposibil, e cu atât mai realizabil pentru o dieceză, ori un gremiu, care e un complex de oameni cuminți și cărui li mai stau la îndemână și o mulțime de ajutoare.

Să se pornească deci o acțiune cât de extinsă în favorul internatului preparandial, cu atât mai vartos, că acum e vorbă numai de o mână de oameni dar și în favorul celorlalte instituții diecezane. Mintea, creierul diecezei să lucreze, inima să palpate, iar noi membrii, cu mic cu mare vom fi la locul nostru! Să așteaptă însă ca inima, centrul, să ne țină în continuă mișcare.

Emil Lobonțiu,
catehet.

Nr. 38—1918.

Publicare de concurs.

Părinții, cari voesc să-și așeze băieții pe anul școl. 1918/19 în Seminarul junimeii stud. gr.-cat. (Internatul Vancean de băieți) din Blaj, sunt avizați, că:

1. Ziua concursului de primire este 15 August st. n. 1918. Cererile sunt a-se adresa Preaven. Consistor arhiepiscopesc din Blaj. Cererile băieților, capi în anul școl. trecut nu au fost elevi ai Internatului nostru, au să fie învestrate cu extras de botex, atestat de pe anul școl. trecut și atestat de revaccinare. În cerere părinții resp. îngrijitorii să declare, să se obligă a implini întru toate condițiile de primire, să însemne cu acuratețe locuința și poșta ultimă, aceluând și marcele postale de lipsă pentru expediția franceză resp. recomandată a rezoluțiunei;

2. *Taxa de întreținere*, fixată din partea Preav. Consister, deocamdată, este 1400 cor. anual. Părinții, însă sunt obligați a achita cel puțin o parte a taxei (până la 200 cor.) în naturale, computându-li-se prețurile maxime. Plătirile se pot face lunar, sau în rate de câte 2½ luni, anticipative.

3. Ceice vin pentru întâia oră în Internatul nostru, vor plăti separat, o *taxă de înscriere* de 20 cor., la începutul anului școlar.

4. De fiecare alumn, la începutul anului, părinții vor mai depune câte 20 cor. la mâna rectorului, pentru diverse trebuințe urgente, ce se ivesc în decursul anului (călătorii neprevăzute ale elevilor etc.). Suma aceasta se va restitui părinților prin poștă, după încheierea anului școlar.

5. Elevii vor avea să aducă cu sine vestimentele, încălțăminte, rufăria și hainele de pat suficiente. Apoi: păhar, lingură, linguriță, cuțit, furculiță, piepteni, perii de haine și ghețe. Fiecare bucată din rufăria trebuie să aibă cusut nesmintit numărul, ce se comunică în rezoluția de primire. Fiecare elev să mai aducă cu sine o *străișucă de pânză*, în mărimea de 50×50 cm. pentru dusul și adusul dela spălat a rufăriei. Străișuca încă să-și aibă cusut numărul rufăriei.

6. Elevii vor primi în Internat: proviziunea întreagă, și anume: a) locuință; b) vîpt întreg: dejun, prînz (cel puțin 2 feluri de mîncări) și cină (1—2 feluri); c) spălata și cărpitul rufelor; d) luminat și încălzit, în timpul recerut; e) în caz de boală: medic, medicamente și îngrijirea de lipsă; f) scaldă caldă, după trebuință, în timpul ierai; g) supravegherea de lipsă, iar elevii mai slabi ajutorarea și în studii.

7. E în interesul părinților ca banii, ce li trimis filor lor, să vină la adresa *superiorității*, care se va îngriji să le procure recușitele de școală, cărțile și celelalte lucruri de lipsă și le va controla cheltuielile.

Numărul elevilor, ce se vor putea primi în Internat deocamdată — până la evacuarea edificiului propriu din partea miliției — este cam 75—80. Aceasta spre orientare.

Informațiuni și mai detaliate dă:

Dr. Victor Mucaveiu

rectorul Seminarului junimei stud.
rom. gr.-cat. din Blaj—Balázsfalva.

Informațiuni.

Anul școlar se începe regulat în 1 Septembrie 1918. A apărut și un ordin ministerial în acest sens.

Anunțăm acest lucru, pentru a risipi anumite șvonuri neintemeiate, că anul școlar s'ar începe mai curînd.

Promotie. *Dr. theol. Virgil Cioban*, preot militar activ, a fost promovat în 20 Iulie de doctor medicinae universității la universitatea din Praga.

Hymen. *Teofil Centea*, locotenent de honvezi, s'a cununat cu *Mărioara Farkas*, fca preotului gr.-cat. român Alexandru Farkas din Tămăta (com. Sătmăr). — Felicitări!

Pocăiții. O mare primejdie amenință biserica noastră: *pocăiții*. Cu reîntorcerea prinsonerilor din Rusia, aproape nu va fi parohie, care să nu fie dăruiată de Dumnezeu cu 2—3 pocăiți.

Mai dăunăzi vorbeam cu un Frate în Hristos de pe Târnavă mică și îmi povestește cât are de furcă cu un fin al Frăției Sale, reîntors din prinsoarea rusească *pocăit*. Și îmi spunea, că întimpină foarte mari greutăți lipsindu-i s. Scriptură. Pocăitul dă ce dă și îți toarnă la citate și de rost și din Biblie și tu stai ca lemnul. De ce? *Fimică nu avem s. Scriptură*.

Cerem tipărirea s. Scripturi.

Nu ne trebuie volum folio cu sute de coroane, ci o ediție mică (octav), ușor de umblat cu ea, pe margine să se indice locurile paralele, iar la sfârșit luându-se dogmă după dogmă, să se indice toate locurile, cari se referesc la respectiva dogmă.

Dacă așa nu se va putea face în grabă, să ni-se dea baremi textul. Dar cât mai iute, căci primejdia e la ușă.

Un preot.

„Magyarok és románok“ este titlul unei broșure de propagandă politică, ce a apărut în tipografia arhidiecezană din Sibiu. Sunt articoli traduși în ungurește, apăruiți în coloanele „Telegrafului român“. Autorul se ascunde sub inițialele M. V. (Vasile Mangra) și stăruie cu un mare aparat pentru aplanarea conflictului secular dintre maghiari și români.

Concertul pianistei Lucia I. Mureșianu la Năsăud. Ziua de 23 Iulie a fost pentru noi toți câți am avut norocul a ne întruni la concertul pianistei Lucia I. Mureșianu, dela Blaj, o zi de plăcută petrecere și o amintire nouită.

În fața unui public numeros și dornic de distracții și-a început programul cu „Doina“ plină de surprize armonice și scrisă cu multă pricepere a muzicii românești, de celebrul profesor de muzică I. Mureșianu. Apoi urmează „Scherzo“, operă de o puternică concepție muzicală, de acelaș autor. Punctul al doilea îl fermează delicata piesă „Impromptu“ de Schubert și valsul ritmic și plin de pasiune: „Valse brillante“ de I. Mureșianu. În urmă încheie cu „Rapsodia ungurească“ de Liszt-Andree Ferman și „Rapsodia românească“ de I. Mureșianu, amândouă pătrunse de un simț viu al sonorităților și al coloritului original, caracteristic.

Programul a fost interpretat din partea dșoarei pianiste cu multă pricepere și talent muzical. Stăpână absolută pe tainele cele mai ascunse ale tehnicii pianului, aceasta tehnică o pune în întregimea ei în serviciul muzicalității operei, pe care o interpretează. Vecinic naturală, fără gesturi și aere înspăimântătoare și grozave, te farmecă prin probitatea ei artistică. E una dintre razele pianiste, care nu te obosește, ci din contra îți dă dorința să o ascuți ore întregi.

Pianul parecă surăde, suspină, plînge și grăește sub greutatea degetelor sale subțiri, cari se mișcă deasupra clapelor cu o delicatețe și viteză de o uimitoare perfecțiune. Toate acestea dovedesc o inteligență și un talent recunoscut și probat și o fire artistică atrăgătoare.

Deși unele piese au fost puțin accesibile culturii și disciplinei muzicale a publicului nostru, auditorul a rămas încântat de interpretarea atât de artistică a dșoarei Mureșianu și-a aplaudat-o cu multă căldură.

Se cuvine deci la acest loc să exprimăm inimozii pianiste toată recunoștința noastră, a iubitorilor de muzică, pentru generoasa sa idee de a ne prezenta o zi de frumoasă și înaltă distracție și să o asigurăm că oricînd ne va onora cu prezența, o vom primi cu cea mai mare dragoste.

Dr. P.

Posta Redacțiunii.

D. D. Band. Ne-am convins din protocolul autentic, că ai toată dreptatea. Regretăm, că am fost induși în eroare, după informația primită dela un prietin al Dtale din Blaj. Putem servi cu numele. Clara pacta!

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suciu.

„ARDELEANA“ Institut de credit și economii,
societate pe acții în Orăștie.

CONCURS.

Cu intenția de a forma succrescînță pentru viitor, direcțiunea institutului de credit și economii „ARDELEANA“ soc. pe acții în Orăștie află cu cale să inactiveze fondul jubilar economic al institutului, dînd ajutorare unor bărbați, cari doresc să-și completeze cunoștințele practice în:

1. Administrarea unei moșii mai mari, și în legătură cu aceasta în conducerea unei lăptării.
2. Conducerea unei grădini de pomărit, zarzavat, viță de vie și albinărit.
3. În manipularea vinului.
4. În conducerea unui atelier mecanic pentru reparaturi de mașini agricole etc.

Concurenții au să dovedească că au deja anumite cunoștințe în una din acestea direcții, că au purtare morală bună, sunt sănătoși, au să arete apoi starea familiară, etatea, cunoștința de limbi și relația militară.

Mărimea ajutorului se va satori conform biruințelor ce le va reclama ocupația la care voiesc să se aplice reflectanții. Praxa o vor face la moșia, la grădina, la pivnița de vin sau la atelierul, care-i va indica institutul, eventual la care doresc reflectanții. Durata praxei se va satori după trebuință.

Direcțiunea e aplicată mai departe a da ajutor de cel puțin câte 500.— Cor. la an unor tineri, cari voiesc să absoalve vre-o școală practică agronomică (d. e. în Mediaș, Bistrița, Feldioara, Lugos, Șimleu etc.

Dela aceștia să cere să fie trecuți de 15 ani, și să-și exopereze înșiși direct primirea în careva din aceste școli. Condițiile de primire s'au anunțat în ziare în zilele acestea. Terminul de primire expiră cam prin 20 August. c.

Onorații domni preoți și învățători dela sate sunt rugați pe calea aceasta să ne recomande tineri pentru a fi trimiși la școlile agronomice amintite.

Cererile pentru ajutoarele cuprinse în acest concurs reflectanții au să le înainteze la direcțiunea institutului nostru până în 30 August c. n. însoțite de eventuale scrisori de recomandare din partea vreunui intelectual de trecere din partea locului.

Orăștie, la 29 Iulie 1918.

Direcțiunea.